

ספר
לב אליהו

מערכי לב, חכמה ומוסר
יסודות וביאורים נפלאים בתורה

מאת

רבנו הגה"צ סבא קדישא

מרן אליהו לאפיאן זצוק"ל

שהרביץ תורה בישראל כשבעים שנה ובאחרונה מנהל רוחני

בישיבת כנסת חזקיהו כפר חסידים

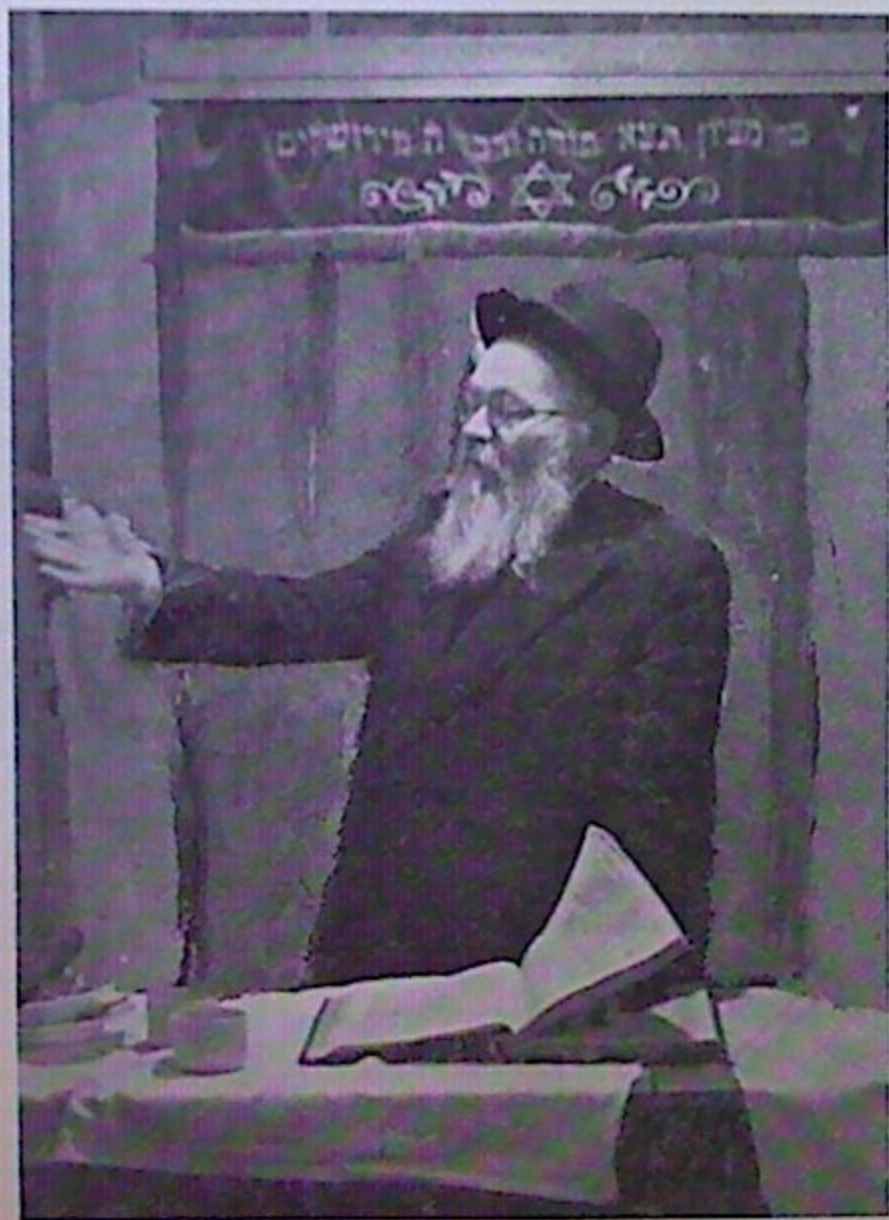
נקלטו מפיו בסרטי הקלטה, ונעתקו ללשון הקודש

יוצא לאור ע"י

הועד להוצאת כתבי מרן ז"ל

פעיה"ק ירושלים תובב"א

שנת תשל"א

והיו עיניך ראות את מוריד (ישעי' ל')

דברים אחדים

ישתבח היוצר ויתפאר הבורא, ברוך הוא וברוך שמו מן העולם ועד העולם, שהמציא כל הנמצאות וכו' וכו'. והשאיר לנו שריד לשמוע עוד גם היום (ע"י סרטי הקלטה אשר הומצאו בשנים האחרונות) את קולו האדיר והמרתיע היוצא מלב טהור — לב הארי החי — של האי גאון וצדיק, סבא קדישא, מנורה הטהורה, מרן אליהו לאמיאן זצוק"ל זיע"א, אשר זכה להרביץ תורה בישראל כשבעים שנה רצופות, מהם בעשרים השנים האחרונות בארצנו הקדושה (מנ"א תש"י — אלול תש"ל), והעמיד דור שלם של תלמידים למאות, הפזורים בכל רחבי תבל.

ומי הוא מאלפי שומעיו ומעריציו אשר לא יתגעגע ויחרד לשמוע עוד את מערכי הלב בדבריו הקדושים — החוצבים להבות אש קודש — של הארי הזקן, ארי' דבי עילאי — המרעים בקולו, מזעזע וחודר אל מעמקי לב שומע, חופר ומנכש, וזורע וקוצר, בבת אחת — פרי תבואה בשלה — מי לד' אלי!

לכן אספנו סרטי הקלטה (עד כמה שהיתה ידינו מגעת) אשר קלטו את שיחותיו המוסריות ישר מתוך פיו, שמעו אזנינו, וירוח לבנו, והעתקנום במו ידינו, כמעט אות באות, אלא שדבריו הקדושים נאמרו באידיש, ואנו תרגמנו אותם לשפת לשון הקודש ותו לא מידי.

ומכיון שכן אין לנו צורך להאריך בהקדמות, וכך גם לא נלכד בהגזמות, אכן כל הקורא בספר, יקרא בו רק תרגום אשר שמענו אנו במכשיר ההקלטה, וכמעט שנוכל לומר על התרגום הזה, כי הוא לא פחות ולא יותר! (פרט לשמות המאמרים כמובן, שאנו קראנו אותם כן). ואמנם משום כך יש בהמאמרים כמה דברים וסגנוני דברים אשר אינם שייכים לחוקקם בספר, ואילו העתקנום בהעתק חפשי, היינו משמיטים אותם בודאי, אך מפאת רצוננו לתת לפני מקורביו, מעריציו ותלמידיו הרבים — אשר זכו לשמוע אמרותיו כפי שיצא מפיו הקדוש — את האפשרות לקרות בספר את אותם הדברים בצורה היותר קרובה למה ששמעו באזניהם, ולמען ירוו לכל הפחות במעט מן המעט את הצמאון הנורא והגעגועים הגדולים להתעמק ולהתבונן בהדברים בשעת

שני כאן, אלא אם אינו כן. הרי"ו נפש הרשע אשר תרד במותו למטה לארץ וכו'.
הוא שקטר שלמה המע"ה את התבל הבלים וגו' — בסוף דבר הכל נשמע
וגו', כי סופו נעוץ דוקא בתחלתו, והוא גם מה שאמרו רחל ולאה אמותינו אל
יעקב אבינו, "העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו וגו' ועתה כל אשר אמר אלקים
אלך עשה", וכמו שנתבאר הכל למעלה היטב.

הנה בן תורה שלומד תורת ד' כל היום, הרי מהו לומד? הוא לומד לדעת
מה רצון השי"ת ותו לא מידו, וכמו שמצינו ברמב"ם בכל מקום מתחיל אמר
השי"ת וכו' אמר השי"ת וכו'... נמצא כי בן תורה עוסק כל היום במאמרי
השי"ת, והרי צריך שיהי' ניכר עליו עסק קדוש זה, בפרט בתפלה!... וכשהוא
עושה ברכה, לכהפ"ה יחשוב מה הוא מברך, ולפני מי הוא מברך, וכשמזכיר שם
השם, לכהפ"ה ירגיש שמזכיר שמו של השי"ת, ולמה לא כן הוא אצל הרבה
מאתנו, הסעם הוא: "נפרדת תאוותה מעבודת הבורא", כי אמנם עובדים את
השם, אבל בלא שום תאוה והנאה...

הרצוה להתענג על ד' — וליהנות בעבודת הבורא, עליו לדעת כי כמו
שיש תורה הנקראת הלכה — דינים בהיות רא"י — דינים בהשבת אבידה, וכדומה
— מצות התלויות באברים, כן יש תורה במצות התלויות בלב, כגון "ואהבת את
ד' אלקיך", היא מצוה התלויה בלב, "ואהבת לרעך כמוך" — מצוה התלויה בלב,
"ולדבקה בו" — מצוה התלויה בלב, ייחוד השם היינו להאמין בייחוד השם, ג"כ
מצוה התלויה בלב, וכמו שבמצות התלויות באברים צריכים לעמול, כי הרי זהו
מה שלומדים ועוסקים בני התורה, כן במצות התלויות בלב צריכים לעמול, אהבת
השם — ואהבת הבריות, יש לעמול שירגיש אדם שמחה בשמחת חבירו, וכן
להיפך להרגיש צער בצער חבירו, ולהיות נושא בעול עם חבירו וכו', ומהי
העמלות בזה? — ללמוד מוסר! ומובן כי אותם הבחורים שהיים חייהם בתשומת
לב אינם מסתפקים בתצי שעה לימוד המוסר של סדר הישיבה, אלא קובעים
לעצמם לימוד מוסר עוד כמה זמנים, כי חצי שעה ביום לימוד המוסר ודאי מעט
מאד.

עוד יש לדעת כי החצי שעה מוסר שלומדים בישיבה ניתנה ללימוד
בהתפעלות, והלומד בלא התפעלות בזה השעה או לומד ספר אהבת חסד למשל —
בעת לימוד המוסר בישיבה — אינו נכון, ללימוד זה צריך זמנים אחרים, אבל
לרוב את הלב צריך במיוחד "לימוד בהתפעלות" וזהו להסדר של לימוד המוסר
בישיבה — בשפתים דולקות — וניגון מוסרי היוצא מן הלב, אני זוכר פעם אחת
ניגון חזן בביהכ"נ ברכת "השכיבנו", וכשהגיע ל"והסר ממנו אויב דבר וחרב
ודעב", התחילו כולם לבכות!... ויש כאן שאלה: האם הוסיף איוו ידיעה והבנה
מה זה אויב דבר וחרב ודעב, שעורר בזה לבכי? ודאי גם מקודם כולם ידעו

פירוש המלות של אויב דבר וחרב ודעב, אלא מאי — שפגע וחדר בקולו הנעים
וניגונו העצוב אל נימי הלב של שומעיו, ונתרגשו והרגישו ברגע זה בלבם מה
איום זה — האויב — והדבר — והחרב — והדעב! ולכן נתעוררו ובכו... וכן
צריך ללמוד מוסר — להגיע לנימי הלב שהם מתעוררים רק ע"י התפעלות ובקול
רם, וכמ"ש (דברים ד') "וידעת היום והשבות אל לבבך" וגו', וידעת היום —
דבר אחד, אבל אינו מספיק ידיעה לבד, רק והשבות אל לבבך — ידיעתך אשר
ידעת! ואין דרך אחרת להגיע אל הלב רק בלימוד — בהתפעלות!

נחזור לענינינו, שאם אדם מקיים מצות "ואהבת לרעך כמוך" בפשטות ובלב
תמים, לא שעושה פלפולים על מצוה זו ויוצא ידי"ח בפלפול... אלא שלבו מרגיש
ומתבונן לאהוב חבירו כמותו ממש, א"כ כשרואה שיש איזה אושר לחבירו הרי
הוא שמח מאד כאילו הי' לו דבר זה, "לכן שמח לבי ויגל כבודי נתת שמחה בלבי
מעת דגנם ותירושם רב"י... כך אמר דוד המלך ע"ה (תהלים ט"ו).

הנה יש אנשים שאם רוצים לשמוח שותים יין, והרי הוא מחפש את השמחה
בצנצנת היין... אבל דוד המלך ע"ה אמר אני לא צריך לחפש את השמחה
בצנצנת, אלא "נתת שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם רב"י, וא"כ המקיים "ואהבת
לרעך כמוך", יש לו עולם הזה, אם עוה"ב יהי' לו, עדיין אין אנו יודעים, כי יש
עוד תנאים בדבר, אבל עוה"ו ודאי יש לאדם כזה, כי הוא חי בנחיות וברגיעה
וכו' וכו'.

כמ"כ אדם שיש לו אמונה ברורה ושלימה בהשי"ת, והאמונה מביאתו ודאי
לידי בטחון בהשם, ממילא יהי' לו מנוחת הנפש! וחיים מאושרים בזה ובבא,
והעיקר כשהתורה היא בלבו ונפשו, לא מבחזן סביב ולבו בל עמו, ואז אשריו
בעוה"ו טוב לו לעוה"ב, וכמו שאמר הכתוב (ישעי' נ"א) "עם תורת בלבם", כי
הכל תלוי בלב, ורחמנא לבא בעי! (סנהדרין ק"ו).

אבל ההולך אחר סיחה נאה כעיר זה וכו', לרגעים תבחננו כי אין לו הנאה
כלל מחייו, ויצויר לאחד שהי' עשיר גדול והכניס במסחרו כל ממונו וגם הרבה
ממון אחרים, ושל אלמנות, ושל יתומים, ומזלו גרם והתחיל לרדת ממצבו, ונתוודע
זה בעיר ובאו בעלי חובותיו לתבוע ממנו כספם וכו' וכו', הנה אע"פ שהוא שוכב
עדיין על הכרים והכסתות היקרים בעשירות גדולה כמו שהי' מקודם, בכל זאת
אינו יכול לישן וכבר אין לו מנוחה, כי בעלי החובות יוצאים ונכנסים בביתו,
וצועקים עליו כל מיני דברים בזוים וגם ברחוב אינו יכול לצאת מפני הבושה
והעגמת נפש — בידעו חובותיו אשר הוא חייב לשלם.

כן יש לדעת כי כל אדם יש לו חובות גדולים — בעלי חובות שתובעים
ממנו הרבה — ולא נותנים מנוח לנפשו! ומי הם הבעלי חובות? — הקנאה,
התאוה, והכבוד! הקנאה תובעת — כי הוא גבאי בביהכ"נ קטן, ורואה לפניו